

VERSLAG AUDITGESPREK1 UNIVERSUM PROGRAMMA

School:	Pius X, Tuinstraat 1, Bladel
Gesprekspartners:	Piet van den Hurk (UP-coördinator en docent natuurkunde), T. Voorbraak (rector), R. Somers (sectordirecteur havo/vwo), Peter Kelleners (docent biologie en ANW), Jacques van Lieshout (docent natuurkunde, ANW en NLT), Peter Leeflang, Jan Wagenaar (docent natuurkunde, ANW en NLT), Jos Majul (docent wiskunde), Karel Tens (docent scheikunde, ANW en NLT), Jules (4 VWO), Coen (5 VWO), Vera (4 VWO), Lieke (5 Havo), Merel (4 Havo), Ine (6 VWO), Naud (4 Havo) en Awesta (6 VWO).
Datum, tijd:	10-12-07, 10:00 – 12:30
Auditcommissie:	Cocky Booy, Dick Swier en Marion Sieh (verslag)

Doel audit

Het doel van dit gesprek is om inzicht te krijgen in hoe de school er voor staat; wat is er gebeurd sinds de intake? Net als bij de intake en de focusgroep worden de velden van het Universumkompas als kapstok gebruikt. De auditcommissie let daarbij telkens op de volgende aspecten:

- Urgentiebesef en voortgang: is er overeenstemming over "het probleem" en voelt men eigenaarschap, is na de planfase de vaart erin gebleven?
- Visie en instrumentarium: welke visie/strategie ligt ten grondslag aan de gekozen instrumenten/activiteiten, geven deze uitzicht op het bereiken van de doelgroepen en het behalen van de gestelde doelen en is er samenhang, zijn rollen en verantwoordelijkheden duidelijk?
- Leiding: is er sprake van een krachtige aanpak en commitment van leiding (houdt men een vinger aan de pols?) worden activiteiten/betrokkenen voldoende gesteund door management en staf om hun doelen te behalen en krijgen zij voldoende ruimte om dit te doen?
- Verankering: is er zicht op bestendiging van het beleid (inbedding in toekomstig beleid), ook na afloop van de extra stimulering vanuit het Universum Programma

De auditcommissie functioneert als critical friend en kan zowel beoordelen, leren als adviseren.

In dit verslag wordt per onderwerp van het Universumkompas weergegeven wat aan de orde is geweest tijdens de audit.

Algemeen

Kenmerkend voor Pius X is de belangrijke regionale functie, zeker wat het beroepsonderwijs betreft.

Voor de komende periode is ten aanzien van het profiel van de school de opgave om op het VWO de bètapeiler in balans te brengen met de TTO-peiler

Onderwijsvernieuwing

De leerlingen vinden Pius X een leuke school. Het onderwijs en alles erom heen is goed geregeld. Zo word je in de brugklas goed opgevangen door middel van introductiedagen en mentoren. Ondanks de omvang van de school voel je je er niet verloren.

Over de inhoud van het bètaonderwijs weten de leerlingen te vertellen dat je in 2e en inmiddels ook in de 1e klas het vak techniek krijgt. Je bent dan veel met je handen bezig met apparaten. In de perceptie van de leerlingen heeft het vak echter weinig relatie met de exacte vakken. Vanuit de school wordt daarop aangegeven dat NASK en Techniek daarom nu geïntegreerd worden aangeboden. Volgens de leerlingen zijn de TOA's "onzichtbaar".

In de 3e klas krijg je dan aparte bètavakken en houdt techniek op.

De leerlingen ervaren een verschil tussen onderbouw en bovenbouw omdat er aparte docenten zijn en omdat de lesmethoden omslaan in leerjaar 4 met name bij de exacte vakken. Docenten lijken daarbij vaak niet van elkaar te weten wat er speelt qua inhoud en methode van vakken in onderbouw en bovenbouw. Of de aansluiting goed verloopt lijkt sterk afhankelijk van de individuele docent.

Sowieso is er een groot verschil tussen docenten. De auditcommissie is met de leerlingen van mening dat het zou goed zijn als de leerlingen dat aan de school kunnen laten weten. De bestaande vormen van leerlingenparticipatie (leerlinge webenquête, leerlingen klankbordgroep) lijken onvoldoende bekend of kennelijk minder geschikt hiervoor.

De docenten herkennen de problemen die leerlingen ervaren in overgang van 3 naar 4. Voor een deel probeert men dit op te lossen door in leerjaar 3 meer uitdaging in te bouwen, bijvoorbeeld door leerlingen zelfstandiger te laten werken. De ervaring is echter dat na de hobbels die in 4 genomen moet worden het in leerjaar 5 en 6 weer vlot trekt.

Ook manifesteert zich in leerjaar 4 een spagaat voor docenten van leerlingen die moeite hebben mee te komen en leerlingen die juist meer uitdaging nodig hebben. Maar ook de werkhouding van leerlingen is een belangrijke factor: vanaf leerjaar 4 moeten ze nu eenmaal grotere hoeveelheden stof kunnen behappen.

Bij het zelfstandig werken als didactische werkvorm wordt door leerlingen de kanttekening geplaatst dat soms meer klassikale instructie gewenst is; als je in groepjes werkt ben je vaak te lang aan het "zwemmen".

Overall vinden de leerlingen overigens dat ze niet vaak zelfstandig hoeven te werken bij de bètavakken. De docenten kunnen dit niet goed plaatsen, vragen zich af hoe zelfstandig werken dan door leerlingen gedefinieerd wordt.

Pius X gaat sterk inzetten op het verbeteren van het rekenonderwijs. Rekenvaardigheden zijn van groot belang om succesvol te zijn in de exacte vakken. Het blijkt dat leerlingen bepaalde rekenvaardigheden onvoldoende verworven hebben, met name als het gaat om het 'mathematiseren' van vraagstukken. Ook is de observatie dat leerlingen rekenvaardigheden weer kwijt kunnen raken als ze niet op gezette tijden daarin getraind worden. Daarom wil men via het aanhaken bij het SALVO-project een doorlopende leerlijn rekenen ontwikkelen die tot en met de bovenbouw loopt.

Onderwijs anders organiseren

Pius X vindt dat de bètastimulering voor het moment adequaat is ingebed maar het kan natuurlijk altijd beter.

Door de groei van de school lukt het niet altijd om de bètavakken in de vaklokalen te geven. Dit wordt in toekomst beter omdat er een riant lab zal worden gebouwd. Op de bovenste etage huizen dan alleen de BINAS vakken.

Wiskunde is aangehaakt bij de bètasecties. De ambities is om één grote, herkenbare, bèta-club te vormen; dit is ook praktischer qua overleg en leidt als vanzelf tot meer afstemming tussen onderbouw en bovenbouw.

Andere docenten zijn op de hoogte dat Pius X deelneemt aan UP. Enige weerstand tegen de daardoor ogenschijnlijk bevoorrechte positie van de bètavakken is soms voelbaar bij de cultuurvakken.

Typisch voor het bètaonderwijs op Pius X is dat er steunlessen worden gegeven. De secties zijn behoorlijk veeleisend en daarom halen leerlingen niet zo hoge punten.

Als heikel punt noemt de school het verschil tussen docenten in de hoogte van de cijfers die ze geven.

Pius X kent een teamstructuur; daarnaast is er nog sprake van vakstructuren. Men ervaart een bepaalde spanning tussen vaksecties en teams en houdt zich aanbevolen voor goede voorbeelden (eerder dan aan organisatieadvies door een extern bureau) hoe daar mee om te gaan. De vraag waar de schoolleiding mee worstelt is: zijn teamleiders voldoende eigenaar van het onderwijs?

Profiel – en studiekeuzebegeleiding

De meeste geïnterviewde leerlingen hebben de keuze voor hun profiel vooral gebaseerd op welke vakken ze leuk vinden en hen goed afgaan. Bij de keuze van NT vormen "moeilijke vakken" nogal eens een drempel.

Bij een aantal leerlingen heeft bij de profielkeuze tevens hun voorstelling van een toekomstige studie of beroep meegespeeld. Ouders zijn uiteraard betrokken – hebben weliswaar soms niet een volledig beeld van wat de profielen inhouden – bij de keuze en geven hun visie. Diverse leerlingen geven aan dat het openhouden van opties voor de vervolgstudie daarbij voor hun ouders een belangrijk motief is.

Leerlingen vinden voorlichtingactiviteiten over opleiding zowel op de eigen school als bij de bewuste opleiding nuttig; zou best vaker mogen. Daarbij werkt voorlichting door "echte" studenten het beste.

Een paar leerlingen maken melding van een soort interesstest die ze hebben gedaan in het kader van profielkeuze maar de bruikbaarheid viel bepaald tegen (advies om circusartiest of beroepsschaker te worden).

Volgens de schoolleiding spelen decanen geen rol in het promoten van de keuze voor NT en NG. De decanen hebben geen bèta-achtergrond en zijn niet op de hoogte van UP. Worden ook niet daarover door hun regionale kring gevoed, hetgeen de auditcommissie bevreemdt.

Voor Pius X geldt dat de bètadocenten bij de beeldvorming van de vakken ten behoeve van de profielkeuze op achterstand staat om zij vooral in de bovenbouw lesgeven. Daarom wordt er inmiddels in de derde klas voorlichting gegeven door bovenbouwdocenten over hun vak. Om daarnaast bèta in de onderbouw meer zichtbaar te maken zal vanaf leerjaar 2009/2010 biologie ook in de onderbouw worden gegeven. De auditcommissie beaamt het belang hiervan; met name voor meisjes is biologie een schakelvak voor het N-profiel.

Opmerking [M1]: Hoe vaak heeft dit type voorlichtingsactiviteit tot nu toe plaatsgevonden?

Er zijn drie momenten waarop ouders worden voorgelicht door de school over de profielkeuze: introductieouderavonden, beroepenavond en rapportbespreking. Rondom het keuzemoment zelf zijn echter geen acties voorzien specifiek gericht op ouders.

De school constateert voor zichzelf dat zij concreter naar ouders een typering (technent, onderzoeker etc) van hun kind moeten geven. Ouders, vaak zelf laag opgeleid, vragen daar in feite om want vinden het moeilijk in te schatten welke onderwijsvorm voor hun kind het beste is.

Hoe sterk wordt een N-profiel aangemoedigd binnen Pius X? Op zich kan het beleid gekenschetst worden als : "geef een leerling een kans". Maar een benadering van " we slepen je er wel doorheen" ten aanzien van de doorgaans als moeilijker ervaren N-profielen wordt niet duidelijk uitgedragen door de school.

Praktijk- en beroepsoriëntatie

Vanwege de geïsoleerde ligging worden excursies schoolbreed vorstelijk gefaciliteerd aldus de schoolleiding. Om dezelfde reden doet men ook mee aan internationaliseringsprojecten.

Samenwerking met Jet-Net partner Philips gaat prima. Vanuit Philips Medical Systems komen professionals in de school..

Een andere samenwerkingspartner is het waterzuiveringsbedrijf waar leerlingen naar toe gaan ten behoeve van hun profielwerkstuk.

Voorts is de school samen met regionale bedrijven zich aan het oriënteren op het concept van het Edulab, een laboratorium met een levensechte installaties. Men is al gaan kijken naar het Edulab in Veghel.

Opmerking [M2]: Zijn er voorbeelden van dit soort projecten op bètagebied te noemen?

Opmerking [M3]: Is dit een structureel contact? Om hoeveel lln gaat dit per schooljaar?

In het kader van de beroepsoriëntatie is er al een ronde geweest waarbij leerlingen met ouders meelopen om een beeld te krijgen van het beroep/werkomgeving van de ouder. Deze activiteit moet nog meer structureel worden opgezet.

(Regionale) netwerken

Pius X verkeert in de wat nadelige situatie voor het netwerken met het hoger onderwijs vanwege de geïsoleerde ligging.

In dit verband brengt de school naar voren dat het door de 1040 urennorm lastig is om tijd te steken in netwerkcontacten.

Universiteiten: Pius X participeert in de TU/e scholengroep en heeft zich aangemeld voor de schilgroep.

Voorts haakt Pius X aan bij het SALVO-project van de Universiteit Utrecht en maakt men gebruik van practicamogelijkheden van verschillende universiteiten.

Het programma Sprint –UP (gericht op uitwisseling van VO- en Wo-docenten) is niet bekend bij de school.

Opmerking [M4]: Wat houdt dat precies in?

Pius X neemt deel aan focusgroepen NLT, Wis D en Nieuwe Scheikunde.

Opmerking [M5]: Ik ben even niet in beeld wie deze focusgroepen organiseert. SLO? Heeft te maken met de vakvernieuwingscommissies?

HBO: de relatie met Fontys ten aanzien van de lerarenopleiding krijgt te weinig handen en voeten en krijgt alleen invulling door stages. Het contact met de contactdocent van Fontys is daarbij wel goed.

Op het gebied van de overdracht vindt Pius X het jammer dat er nu alleen via gegevens wordt teruggekoppeld hoe het de leerlingen van Pius X op deze hogeschool vergaat en dat er geen warme overdracht meer is zoals voorheen.

Primair onderwijs: met Stichting Kempen Onderwijs (omvat 13-14 scholen) en de schoolbegeleidingsdienst is een projectplan voor het ontwikkelen van doorlopende leerlijnen voor rekenen over basis – en voortgezet onderwijs opgesteld.

Pius X heeft een workshopdag voor leerlingen van groep 8.

Tevens overweegt men het Minimasters concept van Stedelijke College Eindhoven over te nemen.

Aanvullende thema's

Meisjes:

Gevraagd naar suggesties hoe te bewerkstelligen dat meer meisjes een N-profiel kiezen wordt door leerlingen het volgende naar voren gebracht:

- meer onderwerpen kiezen als lesstof die met het dagelijks leven te maken hebben;
- imago NT-profiel als zijnde een jongensprofiel proberen te veranderen;
- meer voorlichting over bètaberoepen die voor meisjes aantrekkelijk zijn;
- niets doen: anders haal je het niveau omlaag (visie van een meisje!).

Geconstateerd kan worden dat als meisjes al voor N kiezen ze in ruime meerderheid dan voor NG kiezen. De docenten vermoeden dat dit voor een deel veroorzaakt wordt doordat meisjes in de NT-klassen ondervertegenwoordigd zijn en dat niet goed is voor de uitstraling.

Bij docenten van Pius X is er inmiddels sprake van de nodige "awareness". Men probeert in de eigen houding en gang van zaken in de les meisjes voor bèta te interesseren. Bijvoorbeeld door ervoor te zorgen dat niet altijd meisjes de ondersteunde taken in een project doen of juist meisjes met nadruk te betrekken bij uitdagende opdrachten.

Er bestaat het voornemen een speciale bètakrant voor meisjes op te zetten.

Profielkeuzecijfers en doorstroomcijfers

De school heeft geen goed zicht naar welke vervolgopleidingen leerlingen doorstromen en hoe ze het daar doen.

Voor wat betreft de profielkeuze is N-winst bij Pius X vooral te behalen bij de havo en dan vooral de meisjes. Deze winst denkt de school te boeken door speciale aandacht te schenken aan de keuze voor bèta en techniek bij de meisjes. De VWO-cijfers zijn op gemiddeld UP 2 -niveau kijkend naar de N-scores ten tijde van leerjaar 4. Ten aanzien van een UP-effect kan uitgaande van de afgelopen 3 jaren met de nodige voorzichtigheid gesteld worden dat deze vooral op de havo is te zien (stijging in 2007 tot 40 % N). Vwo blijft op constant.

Conclusies en aanbevelingen van de auditcommissie

De auditcommissie komt tot de volgende conclusies en aanbevelingen:

- er staat bij Pius X veel op stapel in het kader van de bètastimulering (deelname SALVO-project, deelname aan ontwikkeling van nieuwe vakken, Edulab, minimasters, bètakrant voor meisjes, opzetten van een bètacluster). Dit vraagt natuurlijk om de nodige support

van schoolleiding en docenten. Overall heeft de auditcommissie de indruk dat dit draagvlak aanwezig is in Pius X. Met name is de auditcommissie getroffen door het enthousiasme van de docenten;

- de betrokkenheid en het enthousiasme van docenten om de rekenvaardigheden van leerlingen te verbeteren is de auditcommissie in het bijzonder opgevallen;
- de overgang tussen onderbouw en bovenbouw heeft nog de nodige aandacht. Behalve het scheppen van organisatorische voorwaarden (zoals afstemming binnen één groot bètacluster) is de auditcommissie van mening dat de oplossing ook gezocht moet worden in het meer differentiëren van het onderwijs al naar gelang behoeften en capaciteiten van individuele leerlingen;
- het profielkeuzeproces kan meer systematisch begeleid worden waarvan gerichte voorlichting aan ouders een belangrijk onderdeel vormt. Juist de N-profielen profiteren van een goed georganiseerd en inhoudelijk aangekleed traject. Het betrekken van decanen bij de UP-activiteiten en het benoemen van decanen met een beta-achtergrond is daarbij aan te bevelen;
- Meisjes kiezen nog te weinig voor N en met name NT. Het vormen van NG&NT klassen in plaats van aparte NT - en NG klassen maakt NT laagdrempeliger voor meisjes is de ervaring van de auditcommissie;
- Universum en VHTO kunnen helpen met voorbeelden en materiaal bij de nadere invulling van een meisjesbeleid wat de profiel- en studiekeuze en beroepsoriëntatie betreft (zie UP-folder over VHTO); zo heeft VHTO een USB-stick met een PowerPoint presentatie die decanen kunnen gebruiken voor de voorlichting aan ouders ten tijde van de profielkeuzevoorlichting;
- hoewel er al de nodige contacten met het bedrijfsleven zijn is er voor Pius X nog een slag te maken bij het aanreiken beroepsbeelden: het gaat om echte verhalen. De auditcommissie adviseert daarom meer contacten met het MKB in de omgeving te onderhouden;
- De auditcommissie beveelt aan ouders op gestructureerde wijze bij de beroepskeuzevoorlichting te betrekken.